

Ari gara

Urrutiko Hizkuntza Eskola Ofizialeko Hirugarren maila

Pello Mateos Yeste, Garbiñe Urreizti Lezertua

Argitalpena: Nafarroako Gobernua
Hezkuntza Departamentua
Euskara Zerbitzua

Egileak: Pello Mateos Yeste eta
Garbiñe Urreizti Lezertua

Marrazkiak: Regina Salcedo Irurzun

Diseinua: RBK, Diseinu eta Komunikazioa

Imprimaketa: Ulzama Digital

Ari gara

EOIDNA-ko Euskara Departamentua abian jarri zenean, gure ikastetxe kolaboratzaileei ohikoa (maila bakoitzaren kurrikulua, ebaluazio irizpideak eta azterketak) eskaintzeaz gainera argi ikusi genuen Bigarren Hezkuntzako irakasleei zertxobait gehiago eskaini behar zitzaiela: guk proposatutako kurrikulua ikasgeletan aurrera eramaten lagunduko zion ikasmaterial xorta xume bat, alegia.

Ikasmaterial hau sortzera bultzatu gintuen arrazoia kurrikuluaren beraren izaeran aurkitu behar dugu. Izan ere, EOIDNA-ko kurrikulua prestatzerako orduan, HABE-k plazaratu zuena hartu genuen oinarritzat. HABE-ko kurrikuluak zerbait ona badu, eta alderdi on asko ditu, ikaslea komunikazio eraginkor eta praktikora bultzatzeko asmoa da. Horixe nahi genuen, ohiko irakasbide memoristikoa eta gramatikal horretatik aldentuta, Bigarren Hezkuntzako A ereduko gure ikasleei komunikaziorako bide ematea.

Ari gara materialaren helburua ikasgelan lau trebetasunak lantzea da. Lau trebetasunetatik mintzamina izan da orain arte gelan lantzeko aukerarik izan ez duena, ohitura falta, batetik, eta gelako ikasle kopurua, bestetik, izan dira gure ustez trebetasun hau ez lantzearen arrazoi nagusiak. Guk eskaini dizuegun materialean, beraz, beste trebetasunen artean mintzamenari ere lekutxo bat egitea proposatu dizuegu.

Nozio komunikatiboa oinarri delarik, esaldiak egituratu ahal izateko edukin gramatikalak gelako irakasleak zabaldu beharko ditu, betiere material osagarria baita guk sortu duguna. Gure liburu honetan ez dira betiko eta beharrezkoak diren azalpen gramatikalak aurkituko, gure programazioan mailaka definituak agertzen direnak, hauek gelako irakasleak inork baino hobeto azalduko dituela uste dugu.

Ari gara ikasmateriala bi zatitan aurkeztu nahi izan dugu: irakaslearen liburua eta ikasleena. Lehenengoan irakasleek baliagarriak izan dakizkiekeen informazioak aurkituko dituzte, hala nola jarduera bakoitzaren euskarriak (testu-mota, kontestuko ezaugarriak, adierazpide linguistikoak...), prozedura, soluzioak... Bigarrenean ikasleek egin beharko dituzten zeregin guztiak, modu erakargarrian aurkeztuak, biltzen dira.

Bukatzeko, eskerrak eman nahi genizkieke Nafarroako Gobernu Araubide Bereziko Irakaskuntzaren eta Teknologia Berrien Zerbitzuari eta bereziki Euskara Zerbitzuari, hauen laguntzarik gabe lantxo honek ez baitzuen argia ikusi izango. Era berean, gure eskerrik beroena Nafarroako Gobernuko Ikasliburu eta Materialen Unitate Teknikoari argitalpen prozesu teknikoa bere gain hartu duelako. Azkenik ez genituzke aipatu gabe utzi nahi izango EOIDNA-ren proiektuan A ereduan aritu eta ari diren irakasle guztiak, haien ekarpena balio handikoa baita. Horiei ere eskerrak.

Aurkibidea

1. Hiria	7
2. Osasuna	27

5 Hiria

Hirian zehar bueltaka

1.A

Jarduera

Beti matrakan

Irakurmena

Mintzamena

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna.** Mintzamena.
- **Testua.** Komikia.
- **Kontestua.**
  - Komunikazioaren xedea: Komikia irakurri, ulertu eta kontatzea.
  - Komunikazioaren partaideen arteko harremana: Berdinen artekoa
  - Komunikazio-kanala: Aurrez aurre.
  - Gaia: Ikaslearen mundu-ezagutzatik hurbilekoa.
  - Hizkera: Doinuera eta ahoskera euskara estandarrean.
- **Adierazpide linguistiko-testuak.**
  - Alderdi fonologikoa:
    - Asimilazio eta elipsiak
    - Doinuera: Euskal intonazioa
  - Alderdi morfosintaktikoa:
    - Aditza: Agintera:
      - NOR: izan (zaitez, zaitezte), joan (zoaz), etorri (zatoz)
      - NOR-NORK: ukan (ezazu, itzazu, ezazue, itzazue)
      - nazazu(e), gaitzazu(e)
      - dadila/dezala
      - daitezela/dezatela
      - gaitezen/dezagun
    - Perpaua:
    - Perpau bakuna:
      - Harridura perpausak: bai... -(e)la!, zein... -(e)n!, Zer / nolako... -(e)n!
      - Aginte perpausak
    - Perpau elkartua:
      - Menperakuntza edo txertakuntza:
        - Konpletiboak: -(e)la, -(e)nik, -t(z)ea, -t(z)eak, -t(z)eko
        - Zehargaldera: -(e)n
        - Denborazkoak: -(e)nean, eta gero, ondoren, baino lehen, aurretik, -t(z)ean, arte, bezain laster, -(e)n bitartean, ...
        - Kausazkoak: -(e)lako, ...eta, bait-..., -t(z)eagatik, ...
    - Elementu diskurtsiboak:
      - Gaitzespena adierazteko: “Horrela ezin da ... -rik egin”/ “Ez da ...-rik egiterik.”/ “Horrela egingo duenik ez dago.”/ “Ezin dut gehiago... horrekin”/ “Nire onetik ateratzen nau”/ “Ez dago hau jasango duenik.”
      - Ukatzeko, desadostasuna adierazteko: “Ez nago konforme/ados.”/ “Ez zait iruditzen.”/ “Ez dut uste horrela denik”/ “Ez nator bat zurekin.”

Prozedura

Ikasle bakoitzak, binaka jarrita, bere komikia irakurri ondoren, idatziz, gertatutakoaren laburpena egingo du. Gero, egindako laburpenak elkarri pasatu eta bestearen komikia ulertzen saiatuko dira. Bukatzeko, benetako komikiak trukatu, irakurri eta laburpenean irakurri dutenarekin bat datorren konprobatu beharko dute.

2.A

Jarduera

Telefono mugikorrak

Irakurmena

Edukiak:

- **Hizkuntz trebetasuna:** Mintzamena.
- **Testua:** Gaiari buruzko informazioa.
- **Kontestua:**
  - Komunikazioaren xedea: Informazioa irakurri, ulertu eta adostasuna-desadostasuna adieraztea.
  - Komunikazioaren partaideen arteko harremana: Berdinen artekoa
  - Komunikazio-kanala: Aurrez aurre.
  - Gaia: Ikaslearen mundu-ezagutzatik hurbilekoa.
  - Hizkera: Doinuera eta ahoskera euskara estandarrean.
- **Adierazpide linguistiko-testualak:**
  - Alderdi fonologikoa:
    - Asimilazio eta elipisiak
    - Doinuera: euskal intonazioa
  - Alderdi morfosintaktikoa:
    - Izen-Sintagma: Izen arruntak: eremu semantikoari dagozkionak.
      - Adjetiboak: -ko eta -(r)en, izenlagunak sortzeko baliabidea.
        - Gradu-markak: -ago, -egi, -en, ahalik eta... -en, gero eta...-ago, zenbat eta ...-ago, orduan eta...-ago, askoz ...-ago.
        - Graduatzailleak: aski, nahiko, oso, txit, izugarri, biziki, arras, guztiz, arrunt, era bat, zeharo,...
        - Aditz-partizipioa izenondo gisa: asmatua...
      - Adberbioak: Iritzi-adberbioak: agian, apika beharbada, dudarik gabe, itxuraz, badaezpada, noski, jakina, nire ustez, gure aburuz...
  - Aditza: Indikatiboko orainaldia
    - Nor
    - Nor-Nork: ukan, eduki, jakin, eraman, ekarri, esan (diot...)
    - Nor-Nori
    - Zer-Nori-Nork

Mintzamena

- Aditz-lokuzioak:
  - Nor: bizi izan, ari izan
  - Nor-Nork: nahi izan, balio izan, behar izan, ahal/ezin izan
- Aspektua: (orainaldia, lehenaldia)
  - Nor/Nor-Nork: ez-burutu puntukaria, burutua, ez-burutua, gertakizuna.
- Ahalezko orainaldia:
  - Nor: Izan
  - Nor-Nork: ukan
- Perpaua:
- Perpau bakuna: omen (ei), ote partikulak.
- Perpau elkartua:
  - Juntadura:
    - Emendiozkoak: eta
    - Hautakariak: ala, edo, edota, nahiz, zein
    - Aurkaritzakoak: baina, baizik, baino
    - Banatzailak: bai...bai, ez...ez, (alde)batetik...bestetik, - (e)la...-(e)la
  - Menperakuntza edo txertakuntza:
    - Konpletiboak: -(e)la, -(e)nik, -t(z)ea, -t(z)eak, -t(z)eko
    - Zehargaldera: -(e)n
    - Denborazkoak: -(e)nean, eta gero, ondoren, baino lehen, aurretik, -t(z)ean, arte, bezain laster, -(e)n bitartean,...
    - Moduzkoak: -(e)n moduan,-(e)n bezala,-(e)n antzera,-(e)nez...
    - Kausazkoak: -(e)lako, ...eta, bait-..., -t(z)eagatik,...
    - Kontzesiboak: nahiz eta...-(e)n, -(e)n arren...
  - Lokailuak:
    - Emendiozkoak: ere, gainera, bestalde, behinik behin...
    - Hautakariak: bestela
    - Aurkaritzakoak: ordea, berriz, aldiz
    - Ondoriozkoak: beraz, bada, orduan
    - Kausazkoak: izan ere, hain zuzen ere
- Elementu diskurtsiboak:
  - Gaitzespena adierazteko: “Horrela ezin da... -rik egin”/ “Ez da ...-rik egiterik”/ “Horrela egingo duenik ez dago”/ “Ezin dut gehiago... horrekin”/ “Nire onetik ateratzen nau”/ ”Ez dago hau jasango duenik.”
  - Ukatzeko, desadostasuna adierazteko: “Ez nago konforme/ados.”/ “Ez zait iruditzen” / ”Ez dut uste horrela denik”/ “Ez nator bat zurekin”
  - Iritzia emateko: “Eta zergatik ez duzu... –tzen?”/ “Oraingoan... bazenu?”/ “Eta oraingo honetan... baduzu?”/ Baina nik uste kexa idatziz egin beharko zenukeela”/ “Iruditzen zait...”/ “Esango nuke... -(e)la”/ “Nire ustez...”/ “Uste dut... -(e)la”/ “-t(z)earen alde, kontra nago”

Prozedura

Ikasleek, hirunaka jarrita, aurrean duten informazioa irakurri eta ulertu ondoren, gaiari buruzko adostasuna-desadostasuna adieraziko diote elkarri.

2.B
Jarduera

Hau kontatu digute

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna:** Mintzamina
- **Testua:** Gaiari buruzko informazioa.
- **Kontestua:**
  - Komunikazioaren xedea: Informazioa irakurri, ulertu eta galderei buruzko iritzia ematea.
  - Komunikazioaren partaideen arteko harremana: Berdinen artekoa.
  - Komunikazio-kanala: Aurrez aurre.
  - Gaia: Ikaslearen mundu-ezagutzatik hurbilekoa.
  - Hizkera: Doinuera eta ahoskera euskara estandarrean.
- **Adierazpide linguistiko-testualak:** (Ikus II.A. jarduera.)

Prozedura

Bigarren ariketari dagokion testua irakurri ondoren, segidan duten galderei erantzunez, eztabaida sortu beharko dute.

N.

Telefonoan

NOZIOAK

Helburuak

Telefono deiei dagozkien nozioetan arreta jartzea.

Prozedura

Ikasleek fitxan agertzen diren funtzioak irakurri eta ikasi beharko dituzte.

3.

Jarduera

RiiNNNGG!!! Anakeleto hor al dago?

Mintzamena

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna:** Irakurmena.
- **Testua:** Komikia.
- **Kontestua:**
  - Irakurketaren xedea: Informazioa jasotzea.
  - Komunikazio-era: Irakurgai erreal.
  - Eginkizunak: Komikia irakurri, ulertu eta galderari erantzutea.
  - Komunikazioaren partaideen arteko harremana: Berdinen artekoa.
  - Komunikazio-kanala: Aurrez aurre.
  - Gaia: Ikaslearen mundu-ezagutzatik hurbilekoa.
  - Hizkera: Doinuera eta ahoskera euskara estandarrean.
- **Adierazpide linguistiko-testualak:**
  - Alderdi morfosintaktikoa:
    - Izen-Sintagma: Adberbioak: Iritzi-adberbioak: agian, apika beharbada, dudarik gabe, itxuraz, badaezpada, noski, jakina, nire ustez, gure aburuz...
  - Perpausa:
  - Perpaus elkartua:
    - Menperakuntza edo txertakuntza:
      - Denborazkoak: -(e)nean, eta gero, ondoren, baino lehen, aurretik, -t(z)ean, arte, bezain laster, -(e)n bitartean,...
      - Kausazkoak: -(e)lako, ...eta, bait-..., -t(z)eagatik,...
      - Kontzesiboak: nahiz eta...-(e)n, -(e)n arren....
    - Lokailuak:
      - Emendiozkoak: ere, gainera, bestalde, behinik behin...
      - Hautakariak: bestela.
      - Aurkaritzakoak: ordea, berriz, aldiz.
      - Ondoriozkoak: beraz, bada, orduan.
      - Kausazkoak: izan ere, hain zuzen ere.

Prozedura

Hiruko taldean jarrita, bakarka komikia irakurri eta jarraian duten galderari erantzun ondoren, taldeko hirurek erantzuna adostu beharko dute.

N.

Nondik nora?

NOZIOAK

Helburuak

Nondik nora deklinabide kasuen erabilera landu eta ikastea.

Prozedura

Ikasleek hauen fitxan agertzen diren nozioak irakurri eta ikasi beharko dituzte.

4.

Donostia zure eskutan

Jarduera

Mintzamina

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna:** Mintzamina.
- **Kontestua:**
  - Komunikazioaren xedea: Informazio elkarri pasatzea.
  - Komunikazioaren partaideen arteko harremana: Berdinen artekoa.
  - Komunikazio-kanala: Aurrez aurre.
  - Gaia: Ikaslearen mundu-ezagutzatik hurbilekoa.
  - Hizkera: Doinuera eta ahoskera euskara estandarrean.
- **Adierazpide linguistikoa-testualak:**
  - Alderdi morfosintaktikoa:
    - IZEN-SINTAGMA: Izen arruntak: eremu semantikoari dagozkionak
    - Adjetiboak: -ko eta -(r)en, izenlagunak sortzeko baliabidea.
      - Gradu-markak: -ago, -egi, -en, ahalik eta... -en, gero eta...-ago, zenbat eta ...-ago, orduan eta...-ago, askoz...-ago.
      - Graduatzaileak: aski, nahiko, oso, txit, izugarri, biziki, arras, guztiz, arrunt, erabat, zeharo,...
      - Aditz-partizipioa izenondo gisa: asmatua...
    - Adberbioak:
      - Aditzaren graduatzaileak: erabat, zeharo, Batere, guztiz, izugarri, ikaragarri...
      - Iritzi-adberbioak: agian, apika, beharbada, dudarik gabe, itxuraz, badaezpada, noski, jakina, nire ustez, gure aburuz...
  - Aditza: Indikatiboko orainaldia/lehenaldia:
    - Nor
    - Nor-Nork: ukan, eduki, jakin, eraman, ekarri, esan (diot...)
    - Nor-Nori
    - Zer-Nori-Nork

Aditz-lokuzioak:

Nor: bizi izan, ari izan

Nor-Nork: nahi izan, balio izan, behar izan, ahal/ezin izan

– Perpaua:

– Perpau bakuna:

omen (ei), ote partikulak.

– Perpau elkartua:

• Juntadura:

Emendiozkoak: eta.

Hautakariak: ala, edo, edota, nahiz, zein.

Aurkaritzakoak: baina, baizik, baino.

• Menperakuntza edo txertakuntza:

Konpletiboak: -(e)la, -(e)nik, -t(z)ea, -t(z)eak, -t(z)eko.

Zehargaldera: -(e)n.

Erlatibozkoak: -(e)n (erreferenteduna, erreferente gabea, erreferentedun eta erreferente gabe deklinatua).
-tako/dako.

Kontzesiboak: nahiz eta...-(e)n, -(e)n arren...

• Lokailuak:

Emendiozkoak: ere, gainera, bestalde, behinik behin...

Hautakariak: bestela.

Aurkaritzakoak: ordea, berriz, aldiz.

Ondoriozkoak: beraz, bada, orduan.

Kausazkoak: izan ere, hain zuzen ere.

Prozedura

Ikasleek, binaka jarrita, informazioa trukatu beharko dute. B ikasleak galderak eginez, A ikasleak duen informazioa lortu beharko du Donosita tourrek egin duen ibilbidea ezagutu ahal izateko.

5.A

Jarduera

Botiloiaeren aurka

Irakurmena

Mintzamina

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna:** Mintzamina.
- **Testua:** Gaiari buruzko informazioa.
- **Kontestua:**
  - Komunikazioaren xedea: Informazioa irakurri, ulertu, alde onak eta txarrak zerrendatu eta iritzia ematea.
  - Komunikazioaren partaideen arteko harremana: Berdinen artekoa
  - Komunikazio-kanala: Aurrez aurre (talde txikiaren aurrean).
  - Komunikazio-egoera: Gai bati buruz iritzia ematea.
  - Gaia: Ikaslearen mundu-ezagutzatik hurbilekoa.
  - Hizkera: Doinuera eta ahoskera euskara estandarrean.
- **Adierazpide linguistikoak:** (Ikus II.A. JARDUERA)

Prozedura

Ikasleak botiloiaeren legeaz mintzatuko dira. Hirunaka jarrita, fitxan duten informazioa irakurri eta ulertu ondoren, alkoholaren aurkako neurrien alde onak eta txarrak zerrendatu eta neurri hauen alde ala kontra dauden azalduko diote elkarri. Bukatutakoan talde txikietan jaso dutena talde osoari aurkeztuko diote.

5.B

Jarduera

Ba nire iritzia honetaz...

Irakurmena

Idazmina

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna:** Idazmina.
- **Testua:** Aldizkariko artikulua.
- **Kontestua:**
  - Idazketaren xedea: Gaiari buruzko iritzia eman eta ikaskideei ulertaraztea.
  - Igorle-hartzaile harremana: Ikasle-egunkaria.
  - Komunikazio-kanala: Artikulua.
  - Gaia: Ezaguna, ikaslearen mundu-ezagutzatik hurbilekoa.
- **Adierazpide linguistiko-testualak:** Azalpena
  - Sarrera: Indikatiboaren orainaldia eta geroaldia.
Argudiozko elementuak
Helburuzkoak
Justifikaketa
  - Garapena: Lokailuak.

- Emendiozkoak: eta, ere, gainera, bestalde, behintzat, gutxienez...
 Aurkaritzakoak: baina, aldiz, hala ere, baizik, dena den...
 Kausazkoak: horregatik, hori dela eta...
 Hautakariak: bestela.
 Banatzaileak: batetik...bestetik, alde batetik...beste aldetik, bata...bestea...
 Ordena adierazleak: lehenik...bigarren, hasteko, hasieran, ondoren,
 jarraian, gero, azkenik, bukatzeko...
 Adibideak emateko adierazleak: adibidez, esaterako, hau da, bestela
 esanda, hala nola,...
- Ondorioak: Ondoriozko lokailuak.
 Indikatiboko baldintzazkoak

Prozedura

Ikasleek botiloiaaren aurkako legeaz pentsatzen dutena idatziz eman beharko dute, egunkari batean kaleratzeko moduko artikulua idatziko dute. Baina lehenengo, gai honi buruzko beste zenbait iritzi irakurri beharko dituzte.

Bakarka, bakoitzak bere iritzia idatziz eman ondoren, hiruko taldean jarrita idatzitakoa elkarri irakurriko diote. Ulermena ziurtatu behar denez, entzuten ari denak ulertzen ez badu, irakurtzen ari denari jakinarazi beharko dio.

6.

Jarduera

“Guinness-ak”

Irakurmena

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna:** Mintzamina.
- **Testua:** Deskribapena.
- **Kontestua:**
  - Komunikazioaren xedea: Munduko record-ak gogoratu eta kontatzea.
  - Komunikazioaren partaideen arteko harremana: Berdinen artekoa
  - Komunikazio-kanala: Aurrez aurre (talde txikiaren aurrean).
  - Gaia: Ikaslearen mundu-ezagutzatik hurbilekoa.
  - Hizkera: Doinuera eta ahoskera euskara estandarrean.
- **Adierazpide linguistikoa-testualak:**
  - Alderdi morfosintaktikoa:
    - IZEN-SINTAGMA: Izen arruntak: eremu semantikoari dagozkionak
 Adjetiboak: -ko eta -(r)en, izenlagunak sortzeko
 baliabidea.
    - Gradu-markak: -ago, -egi, -en, ahalik eta...
 -en, gero eta...-ago, zenbat eta ...-ago,
 orduan eta...-ago, askoz...-ago.

Mintzamina

- Graduatzaileak: aski, nahiko, oso, txit, izugarri, biziki, arras, guztiz, arrunt, erabat, zeharo,...
- Aditz-partizipioa izenondo gisa: asmatua...
- Adberbioak:
  - Aditzaren graduatzaileak: erabat, zeharo, Batere, guztiz, izugarri, ikaragarri...
  - Iritzi-adberbioak: agian, apika, beharbada, dudarik gabe, itxuraz, badaezpada, noski, jakina, nire ustez, gure aburuz...
- Aditza: Indikatiboko orainaldia/lehenaldia:
  - Nor
  - Nor-Nork: ukan, eduki, jakin, eraman, ekarri, esan (diot...)
  - Nor-Nori
  - Zer-Nori-Nork
  - Aditz-lokuzioak:
    - Nor: bizi izan, ari izan
    - Nor-Nork: nahi izan, balio izan, behar izan, ahal/ezin izan
- Perpausa:
- Perpaus bakuna:
  - Omen (ei), ote partikulak.
- Perpaus elkartua:
  - Juntadura:
    - Emendiozkoak: eta.
    - Hautakariak: ala, edo, edota, nahiz, zein.
    - Aurkaritzakoak: baina, baizik, baino.
  - Menperakuntza edo txertakuntza:
    - Konpletiboak: -(e)la, -(e)nik, -(t(z)ea, -(t(z)eak, -(t(z)eko.
    - Zehargaldera: -(e)n.
    - Erlatibozkoak: -(e)n (erreferenteduna, erreferente gabea, erreferentedun eta erreferente gabe deklinatua). -tako/dako.
    - Kontzesiboak: nahiz eta...-(e)n, -(e)n arren...
  - Lokailuak:
    - Emendiozkoak: ere, gainera, bestalde, behinik behin...
    - Hautakariak: bestela.
    - Aurkaritzakoak: ordea, berriz, aldiz.
    - Ondoriozkoak: beraz, bada, orduan.
    - Kausazkoak: izan ere, hain zuzen ere.

Prozedura

Ikasleek, taldeka jarrita, adibidetzat ematen zaien record-a irakurri eta ulertu ondoren, eza-gunak izan ditzaketen munduko record-ak gogoratu, ikaslearen fitxan jaso eta elkarri adierazi beharko diote.

N.

Jan, jaTEN eta janGO

Helburuak

Aditzaren aspektua landu eta ikastea.

Prozedura

Ikasleak fitxan duena irakurri, ulertu eta ikasiko du.

7.

Jarduera

San Ferminetan jan...ordu guztietan!!

Irakurmena

Mintzamina

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna:** irakurmena.
- **Testua:** San Ferminei buruzko informazioa.
- **Kontestua:**
  - Irakurketaren xedea: Informazioa jasotzea.
  - Komunikazio-era: Irakurgai errealia.
  - Eginkizunak: Informazioa jaso, ulertu eta eskatzen zaiona betez testua moldatzea.
  - Gaia: Ikaslearen mundu ezagutzatik hurbilekoa.
- **Adierazpide linguistikoak:** DESKRIPENA
  - Adjetiboak: kualifikatiboak
    - Atzizki adjetibatzaileak: -garri, -tar, -dun, -ti, -tsu
  - Konparaketa: graduazioa
  - Aditza: Denbora: orain eta lehenaldia
    - Aspektua: ez-burutu puntukaria, ez-burutua, burutua
  - Dimentsio-adierazleak: aurre, atze, azpi, gain, barru, ondoan, goian, behean, ezkerrean, eskuinean...
  - Objektuen xedea eta izaria adierazteko:
    - Xedea: -t(z) eko
    - Erlatiboa: -e(n)
- Denborazkoak: -(e)nean, eta gero, ondoren, aurretik,..

Prozedura

Ikasleak, bakarka, San Ferminei buruzko testua irakurri, ulertu eta berridatzi beharko du bertan agertzen diren aditzak moldatuz. Testuan San Ferminetan zer eta nola jaTEN den azaltzen da eta ikasleak bere Sevillako lagunari, datozen San Ferminetarara etortzen bada, zer eta nola janGO duen adierazi beharko dio

8.

Jarduera

Iruñean zehar

Irakurmena

Mintzamena

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna:** Irakurmena.
- **Testua:** Iruñeri buruzko informazioa.
- **Kontestua:**
  - Irakurketaren xedea: Informazioa jasotzea.
  - Komunikazio-era: Irakurgai erreala.
  - Eginkizunak: Irakurritako informazioa plan bat prestatzeko erabiltzea.
  - Komunikazioaren partaideen arteko harremana: Berdinen artekoa
  - Komunikazio-kanala: Aurrez aurre.
  - Gaia: Ikaslearen mundu-ezagutzatik hurbilekoa.
  - Hizkera: Doinuera eta ahoskera euskara estandarrean.
- **Adierazpide linguistikoak: DESKRIBAPENA.**
  - Adjetiboak: Kualifikatiboak
    - Atzizki adjetibatzaileak: -garri, -tar, -dun, -ti, -tsu
  - Konparaketa: graduazioa
  - Aditza: Denbora: orain eta lehenaldia.
    - Aspektua: ez-burutu puntukaria, ez-burutua, burutua.
  - Dimentsio adierazleak:
    - Goitik beherako dimentsioa: goi/behe; azpi/gain; ipar/hego;...
    - Zeharkako dimentsioa: ezker/eskuin; alde bat/beste alde; mendebalde/ekialde;...
    - Hirugarren dimentsioa: gertu/urrun; aurre/atze; barru/kanpo;...
    - Denboraren dimentsioa: ordua, egunak, hilabeteak, denborazko lokailuak,...
  - Objektuen xedea eta izaria adierazteko:
    - Xedea: -tzeko
    - Erlatiboa: -(e)n
- **Hizkuntz trebetasuna:** Mintzamena.
- **Adierazpide linguistiko-testualak:**
  - Alderdi morfosintaktikoa:
    - IZEN-SINTAGMA: Izen arruntak: eremu semantikoari dagozkionak.
      - Adberbioak: Iritzi-adberbioak: agian, apika, beharbada, dudarik gabe, itxuraz, badaezpada, noski, jakina, nire ustez, gure aburuz...
    - Aditza: Indikatiboko orainaldia:
      - Nor
      - Nor-Nork: ukan, eduki, jakin, eraman, ekarri, esan (diot...)
      - Nor-Nori
      - Zer-Nori-Nork
    - Indikatiboko baldintzazkoak:
      - NOR: Izan
      - NOR-NORK: ukan
    - Aditz-lokuzioak:
      - NOR: bizi izan, ari izan
      - NOR-NORK: nahi izan, balio izan, behar izan, ahal/ezin izan
    - Aspektua (orainaldia, lehenaldia):
      - NOR/NOR-NORK: ez-burutu puntukaria, burutua, ez-burutua, gertakizuna.

Ahalezko orainaldia:

NOR: Izan

NOR-NORK: Ukan

– Perpausa:

– Perpaus elkartua:

• Juntadura:

Emendiozkoak: eta

Hautakariak: ala, edo, edota, nahiz, zein

Aurkaritzakoak: baina, baizik, baino

Banatzailleak: bai...bai, ez...ez, (alde)batetik...bestetik, -(e)la...-(e)la

• Menperakuntza edo txertakuntza:

Konpletiboak: -(e)la, -(e)nik, -t(z)ea, -t(z)eak, -t(z)eko

Zehargaldera: -(e)n

Denborazkoak: -(e)nean, eta gero, ondoren, baino lehen, aurretik, -t(z)ean, arte, bezain laster, -(e)n bitartean,...

Moduzkoak: -(e)n moduan, -(e)n bezala, -(e)n antzera, -(e)nez...

Kausazkoak: -(e)lako, ...eta, bait..., -t(z)eagatik,...

Baldintzazkoak: (baldin) ba-

Kontzesiboak: nahiz eta...-(e)n, -(e)n arren....

• Lokailuak:

Emendiozkoak: ere, gainera, bestalde, behinik behin...

Hautakariak: bestela

Aurkaritzakoak: ordea, berriz, aldiz

Ondoriozkoak: beraz, bada, orduan

Kausazkoak: izan ere, hain zuzen ere

– Elementu diskurtsiboak:

• Gomendatzeko: “Zergatik ez duzu...-tzen?”/ “Bururatu zaizu...-tzea?”/ “Hobe duzu /zenuke...-tzea?”/ “Nik zuk bezala,...”

• Iritzia emateko: “Eta zergatik ez duzu... -tzen?”/ “Oraingoan... bazenu?”/ “Eta oraingo honetan... baduzu?”/ “Baina nik uste kexa idatziz egin beharko zenukeela.”/ “Iruditzen zait...”/ “Esango nuke... -(e)la.” / “Nire ustez...”/ “Uste dut... -(e)la.”/ “-t(z)earen alde, kontra nago”.

Prozedura

Estatu Batuetako hamar ikasle Iruñean astebete pasatzera etorriko direnez, ikasleak taldeka jarrita, hauen astebeteko planaren antolaketa egin beharko dute.

Ikasleak launaka jarriko dira, A, B, C, eta D ikasleak. Ikasle bakoitzak plan orokorraren zati bat prestatu beharko du eta bere proposamenak taldeko beste ikasleen proposamenekin adostu beharko ditu plan orokorra egin ahal izateko.

A ikasleak..... Pasealdiak Iruñean barna.

B ikasleak..... Iruñea inguruko ekintzak: nora, nola, zertara eta nork gidatu.

C ikasleak ..... Non jan, non lo egin eta non parrandan ibili.

D ikasleak ..... Museoak eta erosketak.

Ariketa hau egiteko Iruñeari buruzko informazioa, fitxetan dutena, irakurri, landu eta eskaintzen artetik ikasleari interesatzen zaiona aukeratuz, bere proposamenak prestatu beharko ditu.

Plan orokorra prestatutakoan, talde txiki bakoitzak antolatutako plana talde osoari aurkeztuko dio. Denen artean, aurkeztutako planen artetik bat aukeratuko da.

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna:** Entzumena.
- **Testua:** Telebistako erreportajea.
- **Kontestua:**
  - Komunikazioaren xedea: Informazioa jasotzea.
  - Komunikazio-kanala: Bitartekoak medio (telebista).
  - Gaia: Ondoren eskatuko dena aurreikusteko modukoa.
  - Hizkera: Doinuera eta ahoskera euskara estandarrean.
  - Eginkizunak: Egindako galderari erantzun.
- **Adierazpide linguistiko testualak:**
  - Elementu diskurtsiboak
    - Ez-hitzezko kodea: irudiak, keinuak, etenak isiluneak...
    - DESKRIBAPENA.
      - Dimentsio adierazleak:
        - Goitik beherako dimentsioa: goi/behe; azpi/gain; ipar/hego;...
        - Zeharkako dimentsioa: ezker/eskuin; alde bat/beste aldea; mendebalde/ekialde;...
        - Hirugarren dimentsioa: gertu/urrun; aurre/atze; barru/kanpo;...
        - Denboraren dimentsioa: ordua, egunak, hilabeteak, denborazko lokailuak,...
      - Prozesuen eta egoeren deskribapenetan:
        - Definizioak, adjetiboak, denbora-adierazleak...

Prozedura

Grabazioa 2-3 aldiz entzun eta gero, ikasleak fitxan agertzen diren tokiak aspaldiko Iruñean nolakoak ziren jaso beharko du.

Bukatutakoan talde osoko zuzenketa egingo da.

N

Egin ahal duguna eta ezin duguna egin

NOZIOAK

Helburuak

Ahalera, ezin izan eta ahal izan, landu eta ikastea.

Prozedura

Ikasleak fitxan duena irakurri, ulertu eta ikasiko du.

10.

Jarduera

Zilegi dena eta ez dena

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna:** Irakurmena.
- **Testua:** San Ferminei buruzko informazioa..
- **Kontestua:** – Komunikazio-era: Irakurgai erreala.
– Eginkizunak: Informazioa jaso, ulertu eta eskatzen zaiona betetzea.
– Gaia: Ikaslearen mundu ezagutzatik hurbilekoa.
- **Adierazpide linguistikoa:** (Ikus VII. JARDUERA)

Prozedura

Bakarka fitxan agertzen dena irakurri eta ikasi ondoren, San Ferminekin segituz, San Ferminetan zer den zilegi eta zer debeku ezagutuko dute eskaintzen zaien testua irakurriz.

Binaka jarrita, A ikasleak zer den zilegi irakurri eta dagozkion hutsuneak beteko ditu eta B ikasleak zer den debeku irakurri eta berari dagozkionak beteko ditu. Bukatutakoan, bi ikasleak atera dutena elkarri azalduko diote biek informazio osoa eduki ahal izateko, zilegi eta debeku dena.

SOLUZIOAK

Zilegi dena	<ul style="list-style-type: none"> - Beraz, San Ferminetan jendea pelma jarri ahal da. - Beraz, jendea zerrikerian aritu ahal da. - Beraz, batzuetan aldamenekoa zikindu ahal da. - Beraz, San Ferminetan ia edozer gauza egin ahal da.
Debeku dena	<ul style="list-style-type: none"> - Beraz, San Ferminetan ezin da lanean ari direnei traba egin. - Beraz, ezin da mutu-joka ibili. - Beraz, ezin dira animaliak gaizki tratatu. - Beraz, ezin dira jabetza pribatu nahiz publikoak hondatu. - Beraz, ezin da kalean zabor botaka ibili.

11.

Jarduera

San Ferminak niretzat

Idazmena

Edukiak

- **Hizkuntz trebetasuna:** Idazmena.
- **Kontestua:**
  - Igorle-hartzaile harremana: ikasle-ikasle.
  - Komunikazio-kanala: idazkia.
  - Erabilera-esparrua: aisialdikoak.
  - Gaia: ezaguna, ikaslearen mundu-ezagutzatik hurbilekoa.
- **Adierazpide linguistikoak:** DESKRIBAPENA.
  - Adjetiboak: Kualifikatiboak
 Atzizki adjetibatzaileak: -garri, -tar, -dun, -ti, -tsu.
  - Konparaketa: graduazioa
  - Aditza: Denbora: orainaldia eta lehenaldia.
 Aspektua: ez-burutu puntukaria, ez-burutua, burutua
  - Dimentsio adierazleak:
    - Goitik beherako dimentsioa: goi/behe; azpi/gain; ipar/hego;...
    - Zeharkako dimentsioa: ezker/eskuin; alde bat/beste alde; mendebalde/ekialde;...
    - Hirugarren dimentsioa: gertu/urrun; aurre/atze; barru/kanpo;...
    - Denboraren dimentsioa: ordua, egunak, hilabeteak, denborazko lokailuak,...
  - Objektuen xedea adierazteko:
    - Xedea: -t(z) eko
    - Erlatiboa: e(n)

Prozedura

Ikasleak San Ferminei buruz dakiena, ezagutzen duena, sentitzen duena, idatziz eman behar du. Beste ikaskideak izango dira bere idazkiaren hartzaileak, ikasleak San Ferminez dakiena edo sentitzen duena besteei transmititu beharko die.

Bukatutakoan, ikasle bakoitzak egin duena talde osoan irakurriko du eta irakurri bitartean irakasleak Sanferminetako irudiak jarriko ditu bideoan, ikasleak transmititu nahi duena girotzeko. Honetarako komenigarria litzateke ikasleak kontatu nahi duena ahalik eta gehien deskribatzea.

2.
Jarduera

Arian, arian, edozer zulatzen da

**ZER
IKASI
DUT?**

Helburua

Ikasgai honetan ikasi duena burura ekarri eta honetaz konturatzea.

Prozedura

Ikaslearen orrian duten fitxa bakarka bete eta gero, hirunaka jarri eta hiru fitxak konparatuko dituzte (horrela galduago dabilenari falta zaiona emango zaio).